

SÍMBOLS UNIVERSALS

Dos prototipus simbòlics, que es poden considerar patrimoni universal de la cultura humana, són presents a la segona lectura d'aquest diumenge (1Pe 3,18-22). Un és la repartició mítica de l'espai, que consisteix en imaginar l'espai dividit en tres zones, l'una per sobre de l'altre i que la inferior correspon al sheol, l'infern ; la del mig és el món normal que habitem i la superior el cel. Efectivament, Jesucrist, diu el text, que per la seva resurrecció se'n va anar cap al cel i seu a la dreta de Déu (v.21), havia davallat prèviament al sheol , el país dels morts a predicar als que havien refusat creure (vv. 19-20). Cal tenir present que la imatge més primitiva del sheol era simplement un dipòsit de difunts, el lloc on havien anat a parar els qui morien i on l'estada no tenia cap connotació de premi o càstig. Era una situació molt neutre. Més endavant, el sheol passa a ser lloc de càstig o sofriment, merescut pel mal comportament durant la vida. Per resoldre el problema de què passa amb els que s'han portat bé, el sheol es dividí en estances. Això ho mostra el primer llibre d'Henoc (1Hen 22) quan parla de les quatre estances, que teia el sheol, tres fosques i una lluminosa amb una font d'aigua; així es podien separar les ànimes dels justos de les dels pecadors. El text de 1 Pe fa present Jesús en el sheol dels pecadors per predicar-los; està interessat en mostrar que Jesús va entrar i sortir del sheol. Donada la creença que del sheol no en sortia ningú, el fet que Jesús en sortís s'han d'interpretar com una clara victòria sobre la mort.

L'altre símbol és el de l'aigua. L'aigua és símbol de vida, de mort i de purificació. L'autor es fixa en l'episodi

de Noè. Allà l'aigua, en tant que símbol de vida, va salvar Noè i la seva família; en tant que símbol de mort, ofegà els incrèduls i, en tant que símbol de purificació, en sorgí una terra renovada. Tenint en compte això, és possible fer la comparació entre Noè que se salva per l'aigua i el cristià que es salva per l'aigua del baptisme. Fixem-nos que l'autor podia haver posat l'accent en que Noè es salvà gràcies a que entrà dins l'arca, premonició simbòlica de l'Església i que el creient es salva quan entra dins l'Església.

Tota la força es posa en l'aigua. Quan es diu que fou l'aigua qui salvà Noè es vol posar l'accent en l'aigua del baptisme. Aquesta salva perquè incorpora el creient en la resurrecció de Jesús, destrueix la vida d'abans de creure i neteja del pecat. Per evitar mals entesos el text recorda que el que succeeix al creient es mou al nivell de la seva interioritat.

Quina finalitat es proposa l'autor de 1 Pe? Fonamentalment mostrar que la salvació de Jesús és un fet, que té un abast universal i aquesta universalitat és espacial i temporal. La salvació té un caràcter retroactiu, és a dir, afecta als qui van morir abans que Jesús morís i ressuscités, per això Jesús baixa a predicar al país dels morts. Però també té un abast espacial; arriba arreu, no hi ha barreres a cap lloc, que la puguin frenar. L'altra afirmació on vol anar a parar l'autor de 1Pe és que per beneficiar-se d'aquesta salvació, oferta arreu i a tot temps cal fer el compromís amb Déu de viure amb rectitud de consciència, que s'expressa acceptant el baptisme.

Diumenge 1er de Quaresma
26 de Febrer de 2012